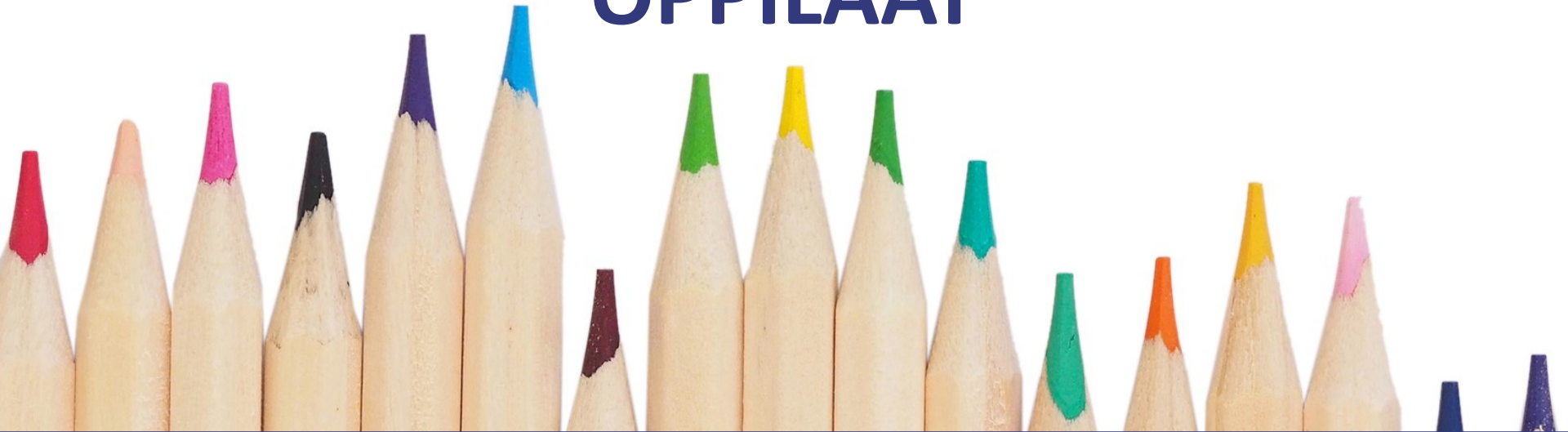

Tampereen seudun kasvatus- ja opetusalan
osaamisen kehittämisen palvelu Osake

DIALOGINEN TYÖSKENTELYMALLI OPPILAAT

<http://osake.eeventti.fi>
Twitter @OsakePalvelu
Facebook @tamperenseudunosake
Instagram @tampereen_seudun_osake

Teema

”Millainen sinun viime kouluvuotesi on ollut, erityisesti millä tavalla opettajat ja muut koulun aikuiset sekä toiset oppilaat vaikuttivat siihen?”

Kirjaa tähän oma aiheesi ja suunnittele tämän kaavan pohjalta oma keskustelusi ja tapasi sanoittaa ohjaustekosi!

Tässä käytämme esimerkkinä osallisuusarviointipajoissa toteutettua työskentelyä.

Ohjeita käsikirjoituksen muokkaamiseksi

- Suunnittele keskustelusi ennakkoon käsikirjoituksen pohjalta. Voit käyttää käsikirjoituksen tukena myös ohjaukortteja:
<https://www.eratauko.fi/tyokalu/keskustelun-ohjaukortit/>
- Käsikirjoitus on keskustelun ohjaamisen tueksi, eikä sitä tarvitse jakaa keskustelijoille. Se kannattaa esim. printata itselle muokkauksen jälkeen.
- Käsikirjoituksen sanoitukset ovat esimerkkisanoituksia: voit muokata ne kohderyhmälle, keskustelunne aiheeseen ja suuhusi sopiviksi.
- Kaikki ajat ovat ”noin” aikoja ja niiden on tarkoitus antaa käsitys ajasta mikä kuhunkin vaiheeseen kannattaa suunnillaan käyttää. Niitä ei ole tarkoitettu noudatettavan täsmällisesti aloitusta ja lopetusta lukuun ottamatta.
- Voit hyödyntää omaa ryhmänohjauksen osaamistasi ja käyttää tarpeen mukaan hyväksi havaittuja keinoja keskustelun ja keskustelijoiden tukemiseksi.

Ennen työskentelyä

- Onnistuneessa dialogin avain on onnistunut *kutsuminen*: huolehdi, että osallistujat tulevat kutsutuiksi henkilökohtaisesti ja heille välittyy riittävä informaatio keskustelun teemasta ja työskentelytavasta.
- Tilalla on tärkeä merkitys keskustelun onnistumiselle: huolehdi, että työskentely voi tapahtua häiriöttömästi ja että tila on riittävän suuri.
- Koulussa on hyvä miettiä, onko oma luokkatila soveliaain paikka vai löytyisikö jokin toinen tila, joka sopisi keskustelun käymiseen paremmin.
- Valmistele tila:
 - Tuolit ympyrään niin, että kaikki näkevät toisensa (turvavälit?)
 - Tarvitsetko pöydät esim. piirtämistä varten? Sijoita ne samaan ympyrään tuolien eteen.
- Mitä tarvikkeita tarvitset, esim. paperia ja kyniä? Hanki ne etukäteen.
- Onko jotain tarjottavaa? Hanki ne ja laita valmiiksi tilaan.
- Varmista työnjako työparisi kanssa.

”Millainen sinun viime kouluvuotesi on ollut, erityisesti millä tavalla opettajat ja muut koulun aikuiset sekä toiset oppilaat vaikuttivat siihen?”

LUKUOHJE:

Oikealla sanoitus- ja ohjausvinkejä ohjaajalle:

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - ohjaajalle apua keskusteluun

Työskentelyaikataulu ajat ovat viitteellisiä, muokkaa aikataulua sen mukaan, kuinka paljon sinulla aikaa käytössä

15	Aloitus, pelisäännöt, esittelykierros, alustus
30-60	Yhteinen keskustelu
5	Oivallusten kirjoittaminen
5	Oivallusten kertominen
5	Kiitos, lopetus

Yhteensä 60-90 minuuttia

Oppilaiden vastaanotto

- *Tervehdi jokaista oppilasta ja huomio jokainen henkilökohtaisesti*
- *Pyri synnyttämään rento ja hyvä fiilis*
- *Jos sinulla on tarjottavaa, niin aloita sillä*

Tervetuloa mukaan tähän keskusteluun. Hienoa, että olet paikalla. Tänäpäin olemme täällä keskustelemassa ja kuulemassa kokemuksianne siitä

Millainen sinun viime kouluvuotesi on ollut, erityisesti millä tavalla opettajat ja muut koulun aikuiset sekä toiset oppilaat vaikuttivat siihen?

Minä toimin keskustelun/työskentelyn ohjaajana/vetäjänä ja X toimii kirjurina. Vaikka olen itse myös opettaja, niin tässä keskustelussa olen auttamassa sinua puhumaan sinulle tärkeistä kokemuksista/asioista ja huolehtimassa siitä, että keskustelu sujuu hyvin. Kirjuri X kirjaa ylös kaikkea sitä mitä puhumme. (Kerro tässä mihin kirjauksia käytetään: esim. tutkimukseen tai jotta koulusta voitaisiin tehdä parempi paikka olla ja elää)

Tämä keskustelu on täysin luottamuksellista. Minä en kerro tästä eteenpäin ja toivon, että kaikki muutkin voimme sopia, ettemme puhua täällä kuulluista asioista tämän jälkeen. Toivon, että tänään kerrot asioita juuri niin kuin itse olet ne kokenut.

Meillä ei tarvitse olla samanlaisia kokemuksia eikä meidän tarvitse olla asioista samaa mieltä. Tavoitteenamme on kuulla mahdollisimman paljon erilaisia kokemuksia ja muistoja, sekä hyviä että ei niin hyviä asioita. Tässä työskentelyssä ei myöskään ole väärää vastauksia vaan kaikki kokemukset, pienet ja suuret ovat yhtä tärkeitä. Koitetaan myös keskittyä kuuntelemaan toisiamme ja annetaan kaikille rauha kertoa. Jos ja kun se mitä kuulet herättää sinussa ajatuksia, kokemuksia, muistoja jne, niin liity niihin.

Rakentavan keskustelun pelisäännöt (Skidialogi, Lahti)

Nämä voi tulostaa/kirjoittaa taululle/paperille valmiiksi:

Kuuntele. Puhu vain omalla vuorollasi.
Kiinnostu ja ihmettele ääneen. Ole utelias ja kommentoi kuulemaasi.

Kerro omista kokemuksistasi. Tuo keskusteluun omia kokemuksia ja ajatuksia.

Yritä ymmärtää. Kaikkien kokemukset ja ajatukset ovat yhtä arvokkaita!

Kunnioita. Keskity tilanteeseen ja osallistu aktiivisesti

Keskustelussa käytetään Rakentavan keskustelun pelisääntöjä, käydään ne vielä lyhyesti läpi:

→ *Ohjaaja kertoo pelisäännöt, jotka löytyvät vasemmalta.*

Jokaisella täytyy olla mahdollisuus rauhassa kertoa omista näkemyksistään. On tärkeää, että emme keskeytä toisiamme emmekä aloita sivukeskusteluja tai huutele päälle

Jaamme omia kokemuksiamme tästä aiheesta. Voit jatkaa toisen kokemuksesta ja kertoa, miten oma kokemuksesi on samanlainen tai erilainen.

Voit puhutella muita suoraan ja kysyä kysymyksiä heiltä jos haluat

Ei katsota keskustelun aikana somea tai muuta, vaan keskitytään tähän hetkeen. Keskustelemme tänään myös luottamuksellisesti. Voit mielellään kertoa, että olet ollut mukana tässä keskustelussa, mutta siteeraa toisia vain heidän luvallaan.

Tuo rohkeasti esiin omia ajatuksiasi, vaikka ne olisivat erilaisia kuin toisten kertomat. Älä jätä sanomatta jotain, mikä mahdollisesti poikkeaa jo aikaisemmin käydystä keskustelusta.

Sopiiko tämä?

Hyvä! Keskustelun vetäjänä minä huolehdin, että noudatamme näitä, erityisesti siitä, että jokainen saa rauhassa kertoa, ilman että keskeytetään, minä myös autan tarvittaessa”

”Millainen sinun viime kouluvuotesi on ollut, erityisesti millä tavalla opettajat ja muut koulun aikuiset sekä toiset oppilaat vaikuttivat siihen?”

Työskentelyaikataulu ajat ovat viitteellisiä, muokkaa aikataulua sen mukaan, kuinka paljon sinulla aikaa käytössä

15	Aloitus, pelisäännöt, esittelykierros, alustus
30-60	Yhteinen keskustelu
5	Oivallusten kirjoittaminen
5	Oivallusten kertominen
5	Kiitos, lopetus

Yhteensä 60-90 minuuttia

Viritys työskentelyyn

Kuten tuossa alussa kerroin, niin tänään olemme täällä keskustelemassa ja kuulemassa kokemuksianne siitä millainen sinun viime kouluvuotesi on ollut, erityisesti siitä millä tavalla opettajat ja muut koulun aikuiset sekä toiset oppilaat vaikuttivat siihen?

Aloitetaan nimikierroksella (jokainen virittyy sanomaan jotakin)

Kerro etunimesi ja kerro yksi asia mikä sinulla tulee mieleen viime kouluvuodesta. Ihan mikä tahansa (tai kerro nimesi ja jokin harrastuksesi/ jotain mikä on sinulle tärkeää/muu asia.. jos suoraan asiaan meneminen ei tunnu hyvältä aloitukselta)

Muistellaan lisää viime kouluvuotta, olit silloin 5/8 luokalla,...minkälaisia asioita sinulla nousee sieltä mieleen?

”Millainen sinun viime kouluvuotesi on ollut, erityisesti millä tavalla opettajat ja muut koulun aikuiset sekä toiset oppilaat vaikuttivat siihen?”

Työskentelyaikataulu ajat ovat viitteellisiä, muokkaa aikataulua sen mukaan, kuinka paljon sinulla aikaa käytössä

15	Aloitukset, pelisäännöt, esittelykierron alustus
30-60	Yhteinen keskustelu
5	Oivallusten kirjoittaminen
5	Oivallusten kertominen
5	Kiitos, lopetus

Yhteensä 60-90 minuuttia

→ Voit kirjoittaa itsellesi osallistujien nimet ylös ja merkata nimen kohdalle viivan aina, kun henkilö on käyttänyt puheenvuoron. Näin pidät yksinkertaista tilastoa siitä, ketkä kaikki käyttävät puheenvuoroja ja miten monta.

Muistellaan lisää viime kouluvuotta, olit silloin 5/8 luokalla...minkälaisia asioita sinulla nousee sieltä mieleen?

Yksilötyö

Pöydällä on jokaiselle paperi. Piirrä sen keskelle vaakasuora viiva. Merkitse viivan yläpuolelle + ja alapuolelle – Muistellaan viime kouluvuotta, olit silloin 5/8 luokalla. Mitä asioita sinulle nousee sieltä mieleen. Kirjoita/piirrä yläosaan paperia niitä asioita mitkä olivat mukavia ja alapuolelle taas niitä mitkä eivät olleet niin mukavia. Mieti tätä hetki/pari minuuttia itsekseksi ja kirjaa asioita paperille

Ryhmätyö

Piirrä vaikka viiva (maalariinteippi) lattialle.

Mene seisomaan viivan +(ylä)puolelle, jos muistosi viime vuodesta ovat enemmän mukavia, viivan alapuolelle, jos ne ovat enemmän ei -mukavia. Kertokaa jokainen jotakin siitä, miksi kävelit tuohon kohtaan.

Tai tee viiva seinällä olevalle isolle paperille, johon jokainen vuorollaan käy lisäämässä sanoja/piirustuksia edellisen ohjeen mukaan.

Jos sinulla on kuvia, niin voit käyttää myös niitä virittämään tai kuvaamaan edellistä kouluvuotta. ”Valitse sellaisia kuva/kuvia, mitkä kuvaavat sitä millainen sinun viime kouluvuotesi oli?”

Lisäkysymyksiä (näitä voit käyttää tarvittaessa laajentamaan ja syventämään kerrontaa)

Ketkä olivat siellä sinulle tärkeitä ihmisiä?

Ketkä aikuiset

– Mikä teki heistä sinulle tärkeitä

Ketkä toiset oppilaat

– Mikä teki heistä sinulle tärkeitä

– Keiden seurassa viihdyit?

Keitä sait apua/tukea?

”Millainen sinun viime kouluvuotesi on ollut, erityisesti millä tavalla opettajat ja muut koulun aikuiset sekä toiset oppilaat vaikuttivat siihen?”

Työskentelyaikataulu ajat ovat viitteellisiä, muokkaa aikataulua sen mukaan, kuinka paljon sinulla aikaa käytössä

15	Aloitus, pelisäännöt, esittelykierros, alustus
30-60	Yhteinen keskustelu
5	Oivallusten kirjoittaminen
5	Oivallusten kertominen
5	Kiitos, lopetus

Yhteensä 60-90 minuuttia

- Voit sanoittaa ääneen hankalia tilanteita. Esiin nousseita ongelmia ei tarvitse ratkaista tässä keskustelussa, mutta voi olla hyvä, että ne tulevat esille. Jos tulee tiukka tilanne, sen voi sanoa ääneen ja pitää vaikka pienen tauon ja jatkaa sen jälkeen eteenpäin.
- Muistuta tarpeen mukaan ”Rakentavan keskustelun pelisäännöistä”, joihin on yhdessä sitouduttu. Kunnioitetaan myös heitä, jotka eivät ole läsnä.
- Ohjaa keskustelijoita liittymään edellisen puheenvuoroon ja puhumaan enemmän itsestä kuin muista.
- Kysy erityisesti heiltä, jotka eivät ole vielä puhuneet paljoa.
- Voitte tarvittaessa ottaa kysymyksen jälkeen pariporinan, että osallistujilla on mahdollisuus jäsentää ajatuksiaan.

Yhteinen keskustelu

Jos teit alkuun yksilötyön, niin voit jatkaa pariporinalla

- Ota nyt itsellesi pari siitä vierestä. Esittele oma piirustuksesi toiselle. Keskustelkaa hetki parin kanssa siitä, mitä toistenne kertomat asiat herättävät. Tahi kuunnellaan jokaista vuorotellen, jos ryhmä on pienempi

Sen jälkeen jatketaan yhdessä: Laitetaan kaikkien paperit lattialle...

- Kun muistelet noita asioita, niin ketkä koulun aikuiset ja toiset oppilaat olivat siellä sinulle tärkeitä?
 - Mikä teki heistä sinulle tärkeitä?
- Millaista kohtaamista olisit toivonut aikuisilta, mutta et saanut?
- Mitkä muut kohtaamiset olivat sinulle tärkeitä ja miksi (esim. kaverit jne...)

Vaihtoehtoja työskentelyyn

Vaihtoehto: Jos teette alkuun ryhmätyöskentelyn, niin voit jatkaa suoraan jo käynnistyneestä keskustelusta yhteistä keskustelua.

Vaihtoehto: Jos et halua tehdä piirtämistä tms. alkuun, niin voit jatkaa myös suoraan nimikierroksen jälkeen pyytämällä heitä muistelemaan lisää viime kouluvuotta, erityisesti sitä miten kouluun aikuiset ja toiset oppilaat vaikuttivat siihen. Ja jatkaa keskustelua hyödyntäen lisäkysymyksiä.

Pidä huoli, että jokainen oppilas saa mahdollisuuden kertoa!

Lisäkysymyksiä. Lue nämä ennakkoon ja pidä mielessä sekä käytä tarvittaessa syventämään ja laajentamaan keskustelua

- Kuka oli kiinnostunut sinusta
 - Oliko sinulle sellainen kokemus, että sinua kuultiin koulussa? Vai jäitkö yksin?
 - Entä pystyitkö vaikuttamaan omiin asioihin ja koulunkäyntiisi?
 - Mitkä asiat mahdollistivat/estivät sitä?
- Onko teillä muilla samanlaisia kokemuksia?
- Millä tavalla nämä kokemukset vaikuttivat oppimiseen ja opiskeluusi/koulunkäyntiisi?
- Osallisuus suhteessa vertaisiin:
 - Muistatko, että vertailit itseäsi mielessäsi toisiin oppilaisiin, miilaista se oli?
 - Oliko koulussa oleminen in vai esim. jotenkin noloa? Olisitko halunnut olla jossakin muualla?
 - Oliko teillä jotain ”kingejä”, jotka määräsivät, miten kuuluu käyttäytyä?
 - Oliko sinulla sellainen olo, että 5/8 luokalla pitää olla jotenkin tietynlainen, mistä sellaiset mielikuvat tulivat? Somen rooli?
 - Vaikuttivatko kaverit tai joku muu siihen, miten käyttäydyit?
 - Mitkä tai mikä ryhmä(t) oli sinulle tärkeä, mikä siitä teki tärkeän?
- Onko teillä muilla samanlaisia kokemuksia?
- Mitä muuta tärkeää nousee esiin?

Kaikkia kysymyksiä ei tarvitse käsitellä.

Olennaista on, että syntyy tilanne, missä oppilaat kertovat heille tärkeitä tarinoita/asioita heille tärkeistä asioista ja tapahtumista kouluvuodelta ja erityisesti tärkeistä ihmisistä ja heidän vaikutuksestaan.

”Millainen sinun viime kouluvuotesi on ollut, erityisesti millä tavalla opettajat ja muut koulun aikuiset sekä toiset oppilaat vaikuttivat siihen ?”

Työskentelyaikataulu ajat ovat viitteellisiä, muokkaa aikataulua sen mukaan, kuinka paljon sinulla aikaa käytössä

15	Aloitus, pelisäännöt, esittelykierrros, alustus
30-60	Yhteinen keskustelu
5	Oivallusten kirjoittaminen
5	Oivallusten kertominen
5	Kiitos, lopetus

Yhteensä 60- 90 minuuttia

Oivallusten kirjoittaminen

Kiitos hyvästä ja rakentavasta keskustelusta! Olette jakaneet kokemuksianne liittyen esimerkiksi...

→ *Kokoa ja kerro lyhyesti, mistä teemoista on puhuttu*

Seuraavaksi kirjoitamme, mitä oivalluksia, tunteita tai ajatuksia yhteisestä keskustelustamme syntyi.

Lopuksi mieti hetki sitä, mikä tässä keskustelussa on ollut sinulle erityisen merkityksellistä/tärkeää. Se voi olla oivallus, muisto, tunne tai ajatus, joka sinulle jäi mieleen keskustelusta. Kirjoita nämä paperiin.

Tähän on aikaa muutama minuutti. Valitse niistä yksi, jonka haluat jakaa tässä yhdessä.

”Millainen sinun viime kouluvuotesi on ollut, erityisesti millä tavalla opettajat ja muut koulun aikuiset sekä toiset oppilaat vaikuttivat siihen?”

Työskentelyaikataulu ajat ovat viitteellisiä, muokkaa aikataulua sen mukaan, kuinka paljon sinulla aikaa käytössä

15	Aloitus, pelisäännöt, esittelykierros, alustus
30-60	Yhteinen keskustelu
5	Oivallusten kirjoittaminen
5	Oivallusten kertominen
5	Kiitos, lopetus

Yhteensä 60- 90 minuuttia

Oivallusten kertominen

Nyt pyydän, että yhdellä lauseella jokainen teistä jakaisi yhden oivalluksen, tunteen tai ajatuksen, joka tästä keskustelusta tai aiheesta sinulle jäi.

Aloitetaan vaikkapa sinusta...

- *Valitse aloittajaksi sellainen henkilö, joka on todennäköisesti valmis kertomaan omasta oivalluksestaan.*
- *Kaikkea ei tarvitse jakaa, jollei halua.*

”Millainen sinun viime kouluvuotesi on ollut, erityisesti millä tavalla opettajat ja muut koulun aikuiset sekä toiset oppilaat vaikuttivat siihen?”

Työskentelyaikataulu ajat ovat viitteellisiä, muokkaa aikataulua sen mukaan, kuinka paljon sinulla aikaa käytössä

15	Aloitus, pelisäännöt, esittelykierros, alustus
30-60	Yhteinen keskustelu
5	Oivallusten kirjoittaminen
5	Oivallusten kertominen
5	Kiitos, lopetus

Yhteensä 60- 90 minuuttia

Kiitos ja lopetus

Miltä tämä keskustelu ja aihe tuntui?

Minkälainen tunnelma teille jäi yhteisestä keskustelusta?

Nyt on aika lopettaa keskustelumme. Kiitos!

- Kirjurin tekstiä hyödynnetään.....

Kiitos antoisasta keskustelusta! Hienoa, että olit mukana!